

analiza

Da je Zakon o jeziku bilo lako izglasati, izglasali bismo ga odavno

Zakon o jeziku svrsishodan je, učinkovit, jasan, tolerantan i moderan. Posljednje je izrazito bitno naglasiti upravo zbog sumnji koje iznose politički i ideološki izrazito opredijeljeni pojedinci

dr. sc. Božidar Cvenček, Umag

Vlada Republike Hrvatske poslala je u javno savjetovanje nacrt Zakona o jeziku koje će trajati od početka kolovoza do kraja rujna. Taj je nacrt Zakona postao predmet javnih rasprava pri čemu smo mogli svjedočiti brojnim (ne)namjernim krivim tumačenjima te ideološki obojenim izjavama. Motivaciju za pisanje ovoga teksta pronašao sam u snažnim objedama koje sam imao priliku čuti slušajući mnoge stručne i nestručne osobe u javnom prostoru. Kao dugogodišnjeg prosvjetnog djelatnika, posebno su me pogodila namjerna kriva tumačenja Zakona prema kojima će učenicima biti onemogućeno korištenje narječja, dijalekata i lokalnih govora. Jednostavnim pregledom nacrt Zakona, sasvim je razvidno kako Zakon izrazito poštuje jezično trojedinstvo zlatne formule ča-kaj-što pa je stoga svaka od navedenih objeda zapravo obmanjivanje javnosti. Treba, međutim, krenuti od osnovnih činjenica. Povijest je Zakona o jeziku ispunjena previranjima koja bismo mogli protumačiti kao ideološka, a nikako jezikoslovna i znanstveno utemeljena. Da tomu nije tako u Europi (kojoj je Hrvatska oduvijek pripadala), svjedoče brojni primjeri zemalja koje posjeduju Zakon o jeziku. Francuska, Slovačka, Švedska, Poljska, Rusija, Litva, Latvija, Estonija i Slovenija zemlje su koje posjeduju Zakon o jeziku, a on vrijedi na području cijele države. Nameće se logično pitanje zašto ga mi, Hrvati, nismo do sada izglasali i primijenili. Razloga je, izgleda, mnogo i variraju od suviše pojednostavljenih pa do nepotrebno i neprimjereno složenih. Držim da je primjer koji sam naveo zoran budući da jasno prikazuje način djelovanja protivnika nacrtu o Zakonu. Protivnici Zakona obilato koriste vlastita (moramo činjenično reći – potpuno pogrešna) tumačenja koja neupućena ili nedovoljno upućena javnost upija. Stoga, smatram kako bismo trebali o nacrtu raspravljati onako kako je i zamišljeno, tj. putem javnog savjetovanja. Ono omogućuje svim građanima Lijepe Naše jednak pristup

nacrtu i svemu onom što bi Zakon trebao donijeti. Čitanjem nacrtu, postaje sasvim razvidno kako je Zakon o jeziku svrsishodan, učinkovit, jasan, tolerantan i moderan. Posljednje je izrazito bitno naglasiti upravo zbog sumnji koje iznose politički i ideološki izrazito opredijeljeni pojedinci. Stoga se nalazimo u nezavidnoj poziciji koja potiče podjele umjesto da ih prebrodi. Takvim razmišljanjem jasno možemo prikazati namjere protivnika Zakona o jeziku. Protivnici se Zakona obilato koriste sadržajem, značenjem i posljedicom Cezarove izreke Divide et impera. Upravo im strategija "zavadi pa vladaj" omogućava trajno i neargumentirano iznošenje potpuno netočnih tumačenja, a sve u cilju dodatnog potkopavanja hrvatskog identiteta. Smatram svrsishodnim poslužiti se stihovima jednog od naših najpoznatijih pjesnika, stihovima koji nam izravno dokazuju koliko istine ima u njima i koliko je stanje nepromijenjeno:

*...Ljub' si, rode, jezik iznad svega,
 U njem živi, umiraj za njega!
 Po njemu si sve što jesti:
 Svoje tijelo, udo svijeta,
 Bus posebnog svoga cvijeta
 U naroda silnoj smjesi.
 Bez njega si bez imena,
 Bez djedova, bez unuka.
 U pošasti, sjena puka,
 Ubuduće niti sjena!
 (Petar Preradović, Rodu o jeziku)*

Petar je Preradović osobno doživio i shvaćao nedaće vlastitoga naroda. Upravo je iz istog razloga hrvatski nanovo učio i, među ostalim, ispisao stihove koje danas, na njegovu i našu nesreću, čitamo kao proročanske. Posebno su neutemeljena tumačenja prema kojima će djeca biti zakinuta, prema kojima će se ljudi novčano kažnjavati, prema kojima uopće nije potrebno donositi Zakon o jeziku. Osobno držim potpuno suprotno! Ovaj se Zakon donosi upravo zbog djece i budućnosti, upravo zbog činjenice da smo ponosni na naš jezik i u konačnici zbog naših predaka koji su i te kako držali do materinjeg jezika. Nameće se sasvim logična činjenica: da je Zakon o jeziku bilo jednostavno izglasati, izglasali bismo ga odavno. Ova konstatacija donosi i pitanje: zašto se dosad Zakon nije izglasao? Odgovor je na ovo pitanje logičan i jasan uzmemo li u obzir povijesne, društvene, ideološke i političke čimbenike. Jedino što nam preostaje je osloboditi se okova. Ne samo zbog naših predaka, ne samo zbog nas suvremenika, već zbog naše djece, naše budućnosti. ●